UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In Qvinqve Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini Decretis Accommodata

In Qva Ivris Canonici Primæ Institvtiones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiantur ...

Axel, Johannes Honorius van

Coloniae Agrippinae, 1656

De litis contestatione. Titulus V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-61552

Visual Library

cere, etiam vtraq; parte volente, *Bart.in d. auth.& conſequenter n.5.& 6.& ibi DD.C.de ſent.& interloc.omn.iud.* Septimo, in cauſa recuperandæ poſſeſſionis, *c. ſuper ſpoliatione de ord.cognit.* propter priuilegium ſpoliati, vt non cogatur ante reſtitutionem ſpoliatoribus reſpondere, *l.ſi quis ad ſe fundum C. ad leg. Iuliam de vi & c.c.cum dilectus de ord.cognit.* Octauo, quando vtraque petitio occaſione vnius contractus naſcitur, quia habet naturam actionis, & exceptionis, *l. qui pendentem l.Iulianus §.ex vendito ff de act.empt.* ſiue occaſione vnius facti, in caſu in quo ambæ petitiones non poſſunt eſſe ſimul veræ, *l.qui fidem ff.de tranſact. l.cum proponas c.cum ſua materia C. eod* nam ſi vnus vere contrauenit tranſactioni, alter non dicitur vere contraueniſſe, nec vterque poteſt condemnari ad damna, expenſas, & intereſſe aut quando cauſa conuentionis, aut reconuentionis ſe mutuo perimunt, quia reconuentio habet vim exceptionis. *l.viro atq; ff. ſolut.mat.& ibi Bald.in fine.* Nono coram delegato dato de conſenſu vtriuſque patris, non enim actor, illum magis eligit, quam reus. *Part.in d.auth.& conſequenter in fine Pan.in c.1.n.33. hoc tit.* In cauſis ſummariis locus eſt reconuentioni ſi reconueniatur alia ſummaria, *l. ſed & hæ §. non ſolum ff.de procur.c.ſuper ſpoliat. in princ.de ord.cognit.* idem dico, quando cauſa reconuentionis eſt ordinaria, quantum ad ius & prorogationem fori, non quantum ad parilitatem proceſſus, *Pan.in c.3.n.35.hoc tit.* Decimo ceſſat in confitente debitum, non in figura iudicij: *arg.l.ſed etſi reſtit.ff.de iud.* ſi in figura iudicij confiteatur, & in ipſa reſponſione actorem reconueniat, procedit reconuentio, quoad ius fori, non quoad parilitatem proceſſus; ſi ex interuallo, quoad neutrum habet locum reconuentio, *l. 3. & ibi Bald. in 1.not.C.qui ad libert.procla. non poſ.*

De litis conteſtatione.

Titulus V.

SVMMARIA.

1 *Litis conteſtatio fit per congruam rei reſponſionem ad petitionem actoris in iudicio propopoſitam, animo conteſtandi litem factam, coram iudice pro tribunali ſedente.*
2 *Litis conteſtatio non fit per exceptionem peremptoriam ex parte rei oppoſitam.*
3 *Lis non habetur pro conteſtata ex contumacia.*
4 *Litis conteſtationis effectus varij.*
5 *Non operatur dictos effectus, quando non tenet, aut eſt inualida.*
6 *Litis conteſtatio in quibus cauſis non requiratur.*
7 *Litis conteſtationis vim habet, terminus ad proponendum omnes exceptiones dilatorias.*

LIBELLO per actorem oblato, & facta reconuentione, fit † litis conteſtatio 1
per congruam & directam, *gl. in c. quoniam contra in verb.reſponſiones de prob. Gail.obſ.73. cum quinque obſ.ſeq.lib.1.* rei reſponſionem, ſiue negando, ſiue confitendo ad petitionem actoris propoſitam in iudicio, animo conteſtandi litem factam, coram iudice pro tribunali ſedente, *c.ſuper quæſtionem in princ.verſ. quod ſi delegatus de offic.deleg. Maria. Socin in c.1. n.9.in fine hoc tit.* qua omiſſa proceſſus eſt ipſo iure nullus, *c.1.hoc tit.l. 2. cum authent. ſeqq. C.eod.c.dudum el.2.§ licet de elect. & ibi gl. in verbo reſponſionem & Can.Mynſ.obſ.74.Cent. 3.* quia eſt primum fundamentum iudicij, & per eam dicitur lis inchoari, *c.1. & ibi gloſſ. 1.de plus petit. l.vnica C.eod.& vtrobique DD.l.amplius ff.rem ratam haberi §.ſed hac quidem & ibi gloſſ.in verbo diximus Inſtit.de actionibus.* Proteſtatio impedit litis conteſtationé, licet

licet verba alias ſint apta, ad litem conteſtandam, quando iudex eam non reprobat, aut pars aduerſa ei non contradicit, *Butr. in c.1.num.9 Pan.n.16.& 17.& Can.hoc tit.Bart. in l.1.n.15.& ſeq.C hoc tit. Myn*ſ*. obſ.31. & 74. cent.3.* In Romana Curia fit litis conteſtatio hiſce verbis, Nego narrata prout narrantur, & dico petita fieri non debere, *ſpeculator hoc tit.§.nunc dicamus num. 1.2.& ſeqq.Goffred. in ſumma huius tituli ſub n.3. Pan.in c.cum ad ſedem nu.4.& 5 de reſtit.ſpoliat.Franc. in c.fin.ſub n.2.hoc tit.in 6. Rot.deciſ.2.hoc tit.in nou.* item nihil fieri niſi ſeruatis ſeruandis, & verificatis verificandis, *Cæſar.ſub dubio forte deciſ.1.n. 10.de fideiuſſor.* item narratio actoris & reſponſio rei, ſine alia petitione inducunt litis conteſtationem, *c.abbate de verb.ſignif.cap.*
2 *cum veniſſent de inſtit.* Per † exceptionem peremptoriam, ex parte rei propoſitam, non fit litis conteſtatio imo ea non obſtante fieri oportet eandem niſi ſit de illis exceptionibus, quæ litis conteſtationem impediũt, *c.fin.hoc tit. in 6. & recenſentur in c.1.eodem,* quia excipiens non videtur negare, aut confiteri petitionem actoris, *c.cum venerabilis & ibi Pan.n.26.& Bart.in l.non vtique ff.de excep. l.eleganter §.ſi quis poſt ff.de cond.indeb. Bald.in in l.exceptionem n.22.C.de prob.* Lis conteſtanda eſt, antequam iuretur de calumnia, *l.2.C.*
3 *de iuram.calumn.* ex contumacia lis † non habetur pro cõteſtata, *Bald.in l.ſcire § ſufficit numer.7.de excuſ.tut. &c.* niſi in caſibus in quibus non requiritur vera litis conteſtatio, *l.2.C.vbi in rem actio exerc.deb.* contumacia inducit præiudicium tacitæ confeſſionis, in præparatoriis litis, & in probatoriis, ſed non ſuper libello: oportet enim litem ſubſtantiari per interrogationem, & reſponſionem expreſſam: *Bald in cap.vaſallus el.2.in fine ſi de feud. fuerit controuerſ.inter dom.&c. l.contumacia ff.de re iud. Onot.Inſt.de interd, §.ſumma n.*

16. quod nota pro ſtylo obſeruato in curia archiepiſcopali Colonienſi, iuxta quẽ ſemper Officialis comminatur in citationibus articulos, aut ſcripturas habenda pro confeſſatis.

Litis † conteſtatio perpetuat actionem 4
vſque ad quadraginta annos, *l.fin. C.de præſcript.30.annorum &c.* ſed non officium iudicis: *Bald.in d.l. fin n.1.* excludit omnem exceptionem dilatoriam, *l.exceptionem C. de probat.c.ſi quis epiſcoporum §.exceptio 3.quæſt.6.* ac cautionem de legato ſeu fideicommiſſo ſoluendo: *l.1.in princ. verſ.fin ff.vt legat ſeu fideicom.nom.caueat.* tranſmittit actionem in hæredem ex delictis defuncti *l.1. C. ex delictis defuncti in quant.hæred,conuen.§.non autem in fine Inſt.de perpet.& temp.action. & ibi DD.* operatur vt fructus, acceſſiones, expenſæ veniant officio iudicis: ea vero, quæ ante contingunt, non valde ad eum pertinent, niſi nominatim ei fuerint iniuncta: *l.ædiles 1.§. item ſciendum eſt hæc omnia ff.de ædil.edict. & ibi gloſſ.in verb.iniuncta*, facit procuratorem Dominum litis, ſiue inſtantiæ, *l.quod quis & l.neque C.de procur.& vtrobique DD.Rot. deciſ. 20.in fin.de procur.in nou. Achil.deciſ.13. de procur.Greg.xv.deciſ.548.n.3.4.5.& ſeqq. & ibi annot.Oldrad.conſ.317.num.2.* Sollicitator in nullo iudicio litem facit ſuam, *Franc. Marc. quæſt.199 part.2.l.Plautius ff.de procur.& ibi poſt gl.2.DD.l.4.in princ.ff.de re iud.* excludit ea, quæ meræ ſunt facultatis, circa rem aut perſonam adiectam in ſolutione, vt quando quis ſtipulatus fuerit decem in mille, aut ſtipulatus fuerit ſibi aut titio, *l.ſi quis la 3.ff. de ſolut.* Exæquat omnes poſſeſſores, & per litis conteſtationẽ fiunt malæ fidei poſſeſſores; ideo fructus poſteã omnes reſtituendi ſunt cum ipſa re, *c.ſignificauerunt & ibi gl.fin.& Can. de teſt.l.certum C.de rei vendicat.l.ſed & ſi lege §. etiam ſi ante litem ff.de petit.hæred.§.1.& 2.Inſt.*

de offic.iud.& ibi gl.& DD. In multis iuris arti-
culis inſpicitur tempus litis conteſtatæ, *l.litis
in princ.& §.1.ff.de negot.geſt.l. quod autē ff.de
donat.inter vir.& vxor.* & ante litis cōteſtatio-
nem non dicitur quis agere, ſed agere velle,
l.amplius ff rem ratam haberi, in ea quaſi con-
trahitur, *l.2.§.fin.& ibi gl.fin.& DD ff.de præt.
ſtipul.l.3.§.idem ſcribit ff. de pecul. & ibi not.*
5 Non operatur † dictos effectus, quando nō
tenet, propter non ſeruatum iuris ordinem,
præſcriptum in *auht.offeratur C.hoc tit.Bald.
in l.ſi pater tuus C.ne de ſtat.defunct.* vt ſi porre-
cto libello non fuerit facta citatio, vt reus
veniat ad reſpondendum libello, aut ſtatu-
tus vel annotatus per notarium terminus
reo datus ad reſpondendum, vt communi
ter fit, *gl.in d.auth. offeratur in verb.initio Butr.
in c.1.ſub n.12.hoc tit.* vel reſponſio præcedat
traditionem libelli, *But. in c.1.nu.23 hoc tit.*
aut ſequatur ex interuallo, vel abſente parte
ex opinione Bart.*in l.1.n.9.& 10. C. hoc tit.*
impugnata per Butr. *in c.1 ſub n.12.hoc tit.* aut
ſit facta coram iudice incompetente, cuius
examen ſit vetitum, & contra legem, *c.du-
dum el.2.§.licet autem de elect. & ibi Can. Ma-
rian.Socin.in c.1.n.9 hoc tit.Bald.in l ſi pater tuus
C.ne de ſtat defunct.c.vt debitus & ibi gl.1.de ap-
pell.glo.fin.in auth.offeratur C.hoc tit.* nam ne-
gatio facit iuriſdictionem dubiam, quando
intentio negantis eſt fundata de iure com-
muni, quia eſt probabilis imo iam proba-
ta, vt ſi coram eo, qui iure communi non
eſt iudex, lis ſit conteſtata, *c.ad audientiam no-
ſtram de conſuet.l.ſi militaris & l.fin C. ſi à non
compet iud.c.at ſi clerici de iud.l ſi pater tuus C.ne
de ſtat.defunct.Rot.deciſ.6.nu.3 de iureiur. & ita
intelligendus eſt Vant.de nullit.ex defectu iuriſdi-
ctionis n.23.& 24.& ſeq.ex doctrina Bald.in l.li-
cet n 9.& 10.& Innoc.in c.innotuit allegat ab eo
Guid.Pap.dec.322.* nam in his quæ non de-
pendent à conſenſu partium approbatio
partium non releuat ad fundandum iudici-
um, *l.ſi expreßim ff.de appell.l.2. & ibi not. C.
communia reſt.iud.* quod ſi ordinariam habeat
iuriſdictionem *l.2 ff.de iud.* vel ſi appareat
ante litem conteſtatam, inſtrumentū attri-
butæ iuriſdictionis in actis productum, aut
iudex fuerit interlocutus ſe eſſe competen-
tem iudicem & tunc non fuerit contradi-
ctum, per litis conteſtationem, transfertur
onus probandi in opponentem, de defectu
iuriſdictionis; quia videtur poſitus in quaſi
poſſeſſione iuriſdictionis: *Imol.in c. quoniam
contra n.37.de prob.& ibi Fel.num.53 & Can.
per l.Pomponius ratihabitionis ff.de procur. &
notata per Bart.in l.licet ſub n.6.C.de procur.gl.
in c.1.in verb.abſentia de elect.in 6.& ibi Can.* Sī
vero nunquam fuit cogitatum neque diſpu-
tatum de iuriſdictione, tunc quandocun-
que opponi poteſt, *Bart.in d.l.licet ſub n.6 &
ibi DD.* Idem obtinet in omnibus exceptio-
nibus dilatorijs, vt defectus mandati, non
legitimæ perſonæ ſtandi in iudicio &c. per
quas contenditur retro nullum fuiſſe iudi-
cium, *gloſſ in d.l.licet in verb. inueniatur & ibi
DD.* litis conteſtatio † non requiritur in cau- 6
ſis ſpiritualibus quando agitur ſuper bene-
ficiis eccleſiaſticis, quibuſcunque, decimis,
matrimoniis, vſuris vel dictas cauſas quo-
quo modo tangentibus, electionibus, &
prouiſionibus eccleſiarum, *Clem. diſpendio-
ſam de iud iuncta clem.ſæpe contingit de verb.ſig-
nif.Pan.in c.1 nu.19.in fine & nu.20.* in poſ-
ſeſſorijs, *c.quia Præſulatus & ibi gloſſ.1.quæſt.4.
Pan.in d.c.1.n.2. hoc tit.licet idem Pan. aliter
ſentiat in c.conſultationibus ſub.n.9.de off.deleg.* In
cauſis inſtrumentorum confeſſionatorum:
ipſa productio cum petitione executionis
habet vim litis conteſtationis: *Bald.in l.ſi quis
la 3. numer 1. ff.de ſolut.* in cæteris ſum-
mariis terminus ad libellandum non in-
ducit effectum litis conteſtationis, ſed de-
bet

bet eſſe talis actus, qui in plenariis iudiciis fieri non poteſt, niſi lis foret conteſtata, *glo. fin. in capite, ex parte Decani circa med. de reſcript. c. quoniam contra de procur. l. nulla C. eod. Creſc. deciſ. 4. eod. tit.* In cauſa appellationis ex citatione appellati fit litis conteſtatio, *c. Raynaldus verſ. dilectus & ibi DD. de teſta. addit. ad deciſ. 3. in lit. ff. de appella. in nou. circa med.* Quando appellatum fuit à ſententia definitiua, ſed quando appellatum fuit à ſententia interlocitoria, an tunc & an in cauſa nullitatis litis conteſtatio fieri debeat, *vide Gail. obſ. 76. & 77. lib. 1.*
7 terminus † ad proponendum omnes exceptiones dilatorias habet vim litis conteſtationis, *Pan. in c paſtoralis n. 30. de except.*

Vt lite non conteſtata non procedatur ad receptionem teſtium, vel ad diffinitiuam ſententiam.

Titulus VI.

SVMMARIA.

1 *Tituli huius regula procedit quando lite nondum conteſtata reus eſt contumax.*

2 *Recipit multas fallentias primo ex parte rei poſſunt recipi teſtes, & publicari ante litem conteſtatam, etiamſi non dubitetur de morte aut abſentia teſtium.*

3 *Idem obtinet in actore, quando ipſe non poſſet agere nec litem conteſtari, niſi dicta teſtium eſſent ſibi nota.*

4 *Secundo fallit in actore contumace lite non conteſtata, quia reo inſtante, præmiſſa actoris citatione & denunciationibus ad domum eius factis, inducti à reo teſtes recipiuntur, & fertur definitiua.*

5 *Tertio recipiuntur teſtes ex parte actoris ſuper debito in diem, vel ſub Conditione cuius deletum eſt Chyrographum, aut amiſſum.*

6 *Quarto ſuper emergenti ante litem conteſtatam.*

7 *Quinto quãdo agitur conditione ex l. diffamari.*

8 *Praeterea reus moleſtari timens, poteſt implorare officium iudicis ſui, ac petere declarari ſibi exceptionem competere.*

9 *Sexto quando timetur de morte aut diuturna abſentia teſtium, ſiue reus ſit contumax, ſiue etiam abſens abſque malitia vt Conueniri non poßit, poßunt, inſtante actore lite non Conteſtata, teſtes recipi coram iudice rei.*

10 *Septimo quando proceditur per inquiſitionem.*

11 *Octauo, quando ſuper fœdere matrimonij ſpiritualis, vel copula maritali, contractu vel contrahendu quaeſtio monetur, contra reum contumacem lite non conteſtata teſtes admittuntur.*

12 *Nono quando quis eſt in poſſeßione alicuius iuris, & ſubueretur, ne alius ipſi in poſterum quæſtionem moueat, tunc ipſius teſtes ſtatim recipiuntur citato aduerſario & publicantur.*

13 *Lite non conteſtata contra reum contumacem, diuerſimode proceditur, in actione reali ſi reus nomine ſuo poßidet, mittitur actor in poſſeßionem rei petita.*

14 *Si alieno nomine poßidet, ſtatim ante litem conteſtatam, in iudicio debet nominare dominum.*

15 *In actione perſonali relinquitur arbitrio, iudicis, vt vel actorem mittat in poſſeßionem mobilium vel immobilium ipſius rei Contumacis pro menſura debiti, vel in contumacem ſententiam excommunicationis praefe-rat.*

16 *In cauſis, in quibus non habet locum mißio procedendum eſt ad excommunicationem iure decretalium, ex Conſtitutione vero Concilij Tridentini cenſuræ ſunt mere ſubdiaria & proceditur per mulctas pecuniarias, captionem pignorum, diſtrictionem perſonarum.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN